

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу
Зайченко Юлії Олегівни

на тему «Жанрово-стилістична домінанта в англomовних текстах фентезі:
лінгвокультурологічний аспект (на матеріалі творів Р. Джордана,
Дж.Р.Р. Мартіна та Дж.К. Ролінг)»,

представлену на здобуття ступеня доктора філософії

в галузі знань 03 Гуманітарні науки

за спеціальністю 035 Філологія

Актуальність теми дисертації. Актуальність дослідження жанрово-стилістичної домінанти в англomовних текстах фентезі кінця ХХ століття у лінгвокультурологічному аспекті зумовлено зростанням зацікавленості лінгвістичної науки до особливостей жанру фентезі й потребою в комплексному висвітленні функціонування конотативних компонентів значення мовних одиниць у текстах цього жанру і їхнього зв'язку з характерним для них хронотопом і лінгвокультурними типажам.

Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації, їх достовірності та новизни.

Наукова новизна дисертаційного дослідження в тому, що у праці вперше уточнено поняття “жанрово-стилістична домінанта” в контексті англomовних текстів фентезі останньої декади ХХ ст. і виявлено її компоненти (конотативність, хронотоп, лінгвокультурні типажі); модифіковано історичну періодизацію англomовних текстів фентезі й виокремлено три періоди, перший з яких припадає на 1930-1940-і рр., другий –1960-1970-ті рр. та третій, що розпочався в 1980-х рр. і триває до сьогодні; доведено, що інваріантними лінгвокультурними типажам в англomовних текстах фентезі останньої декади ХХ століття є ГЕРОЙ, СУПУТНИК, ВОРОГ і ВЕЛИКИЙ ЧАРІВНИК; уведено термін “стилістичний портрет тексту”, який позначає унікальну лінгвальну систему образних груп у художньому творі, що представлені експресивними засобами і стилістичними прийомами, які вказують на ставлення до описуваних автором явищ у конкретному тексті і домінують з яких вирізняють цей текст з-поміж подібних; продемонстровано і узагальнено частотність вживання засобів вираження експресивності, емотивності й оцінки в англomовних текстах фентезі.

Наукові дослідження було виконано здобувачем на кафедрі теорії, практики та перекладу англійської мови факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського в рамках ініціативної наукової теми “Теоретико-прикладні аспекти дослідження мовознавства” (12.05.2019 р. – 12.05.2029 р. номер державної реєстрації УкрІНТЕІ 0119U102047) під керівництвом доцента кафедри

української мови, літератури та культури, кандидата філологічних наук, доцента Глінки Наталії Вікторівни.

Отже, в дисертаційній праці поставлене наукове завдання виконано повністю, здобувач повною мірою оволодів методологією наукової діяльності.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності.

За своїм змістом дисертаційна праця здобувача Зайченко Ю.О. повністю відповідає Стандарту вищої освіти зі спеціальності 035 Філологія та напрямкам досліджень відповідно до освітньої програми «Філологія». Дисертаційне дослідження є завершеною науковою працею і свідчить про наявність особистого внеску здобувача у науковий напрям мовознавства.

Розглянувши звіт подібності за результатами перевірки представленої дисертації на ознаки текстових співпадінь, можна зробити висновок, що наукова праця Зайченко Юлії Олегівни є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело.

Мова та стиль викладення результатів.

Дисертаційну працю написано українською мовою. Представлену наукову працю можна схарактеризувати як самостійне, завершене дослідження, яке є логічно структуроване де інформація в кожному пункті є взаємопов'язана, що значно полегшує декодування представленої інформації. Заявлена назва кожного розділу повністю відповідає їхньому змісту. Відповідно, мету та завдання на початку проведення дослідження повністю виконано, тему розкрито.

Дисертація складається з вступу, 4 розділів, висновків, списку літератури та додатків. Загальний обсяг дисертації 297 сторінок.

У Вступі обґрунтовано тему й актуальність наукової роботи, визначено мету й завдання, продемонстровано предмет, об'єкт, матеріал, комплекс методів, наукову новизну, структуру й обсяг роботи, наведено наукові публікації за темою дослідження.

У першому розділі "Теоретичні засади дослідження жанрово-стилістичної домінанти в текстах фентезі у лінгвокультурологічному контексті" подано визначення компонентів жанрово-стилістичної домінанти, описано генезу й періодизацію та композиційні ознаки, специфіку культурних конотацій і хронотопу англomовних текстів фентезі, а також обґрунтовано лінгвокультурні типи, притаманні текстам цього жанру, та їхню типологію.

У другому розділі "Методологічні передумови дослідження жанрово-стилістичної домінанти англomовних текстів фентезі" продемонстровано підходи до дослідження англomовних текстів жанру фентезі, на яких ґрунтується методологічний апарат роботи, подано класифікації текстів фентезі, а також обґрунтовано методологію аналізу компонентів жанрово-стилістичної домінанти англomовних текстів фентезі останньої декади ХХ ст.

Третій розділ "Засоби актуалізації конотацій в англomовних текстах жанру фентезі" присвячено специфіці реалізації експресивної, емотивної й оцінної конотацій у проаналізованих текстах фентезі, продемонстровано кількісне

співвідношення кожного з компонентів у текстах та найчастотніші засоби їх вираження.

У четвертому розділі “Взаємодія компонентів жанрово-стилістичної домінанти в англомовних текстах фентезі” продемонстровано вияви конотативності у хронотопі та лінгвокультурних типажах у проаналізованих текстах фентезі, описано лінгвальну специфіку втілень хронотопу та типажів ГЕРОЯ, СУПУТНИКА, ВОРОГА і ВЕЛИКОГО ЧАРІВНИКА в кожному тексті, а також складено стилістичні портрети цих текстів.

Дисертаційна робота оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Оприлюднення результатів дисертаційної роботи.

Наукові результати дисертації висвітлені у 5 наукових публікаціях здобувача, серед яких: 4 статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 1 стаття у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection.

Також результати дисертації були апробовані на 8 наукових фахових конференціях.

Таким чином, наукові результати описані в дисертаційній роботі повністю висвітлені у наукових публікаціях здобувача.

Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи.

1. Варто уникати використання слова «функціональний», що походить від «функціонал», ви ж в науковій праці висвітлюєте функції та функційний аспект. Теж саме стосується слова «робота», що є фізична активність, а у вас наукова праця. Фразу «під час аналізу» варто замінити на «під час аналізування» оскільки ми говоримо про процес дослідження (ст 82). Слово «їх» також має тенденцію змінюватися на «їхню», «їхній», «їхнього» тощо.
2. У наведеній бібліографії 15 джерел складають російськомовні, рекомендовано уникати літературу такого походження.
3. На ст. 98 дисертантка описує етапи проведеного дослідження, у межах яких варто згадувати методи, що було використано саме в межах кожного згаданого етапу, 3 та 4 етапи залишилися поза увагою.
4. Рекомендовано перекладати наведені англомовні приклади українською мовою, що значно полегшить розуміння та релевантність використання саме цього прикладу в межах аналізованого явища.
5. Хочеться бачити кількісний аналіз у самих пунктах у практичних розділах, а не лише у висновку, у вигляді таблиці. Таблиці варто давати на початку, а потім вдаватися до аналізу на їхній основі. (с.108, с.112, с.116).

Вважаю, що висловлені зауваження не є визначальними і не зменшують загальну наукову новизну та практичну значимість результатів та не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Висновок про дисертаційну роботу.

Вважаю, що дисертаційну працю здобувача ступеня доктора філософії Зайченко Юлії Олегівни на тему «Жанрово-стилістична домінанта в англomовних текстах фентезі: лінгвокультурологічний аспект (на матеріалі творів Р. Джордана, Дж.Р.Р. Мартіна та Дж.К. Ролінг)» виконано на високому науковому рівні, без порушень принципів академічної доброчесності та є закінченим науковим дослідженням, сукупність теоретичних та практичних результатів якого розв'язує наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 03 Гуманітарні науки. Дисертаційна праця за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені в п. 6 – 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Здобувач Зайченко Юлія Олегівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 «Філологія».

Рецензент:

Кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії, практики та
перекладу англійської мови
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

